

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף עד

פרק שביעי. משנה: אופן צליית קרבן הפסח: לדעת ר"י הגלילי - תוחבים שיפוד של עץ רימון מפיו של הטלה עד פי הטבעת, ונותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוך גוף הטלה, משום שנאמר "צְלִי אֶשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קֶרְבּוֹ", ומשמע שצריך לצלותו כולו כאחד.

לדעת רבי עקיבא - באופן הנ"ל כרעיו ובני מעיו מתבשלים בתוף גופו של הטלה, ואסור לאכול ממנו מבושל שנאמר "אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ כִּי וּבִשְׁלַל מִבְּשָׁל", אלא תולה אותם חוצה לו כלומר תוחב אותם בשיפוד למעלה מפיו של הטלה.

אין צולים את הפסח על שיפוד של ברזל, בגמרא מבואר משום שהוא מתחמם והפסח נצלה מחום השיפוד שבתוכו ולא מהאש עצמה, ונאמר "צְלִי אֶשׁ". וכן לא על האסכלא (= רשת) מהטעם הנ"ל.

גמרא: לא צולים בשיפוד של דקל, לפי שיש לו חריצים ויוצאים ממנו מים בשעת הצליה, ואין זה צליה אלא בישול. וכן לא בשיפוד של תאנה, לפי שיש בתוכו 'מוח' ויוצאים ממנו מים. וכן לא בשיפוד של אלון / חרוב / שקמה / לפי שיש בהם קשרים ועליו להחליקם בסכין (כדי שיוכל לתחוב אותו בבשר) ויוצאים מים במקום החיתוך.

ואף שגם בשיפוד של רימון יש קשרים, הם חלקים ואין הם מעכבים מלהכניס אותו בבשר. או שהוא לוקח עץ רימון בן שנה שאין בו קשרים.

ואף שגם בשיפוד של רימון יש את מקום החיתוך (= ראש השיפוד), הוא משאיר אותו מחוץ לפיו של הטלה ואין המים היוצאים ממנו נכנסים לבשר.

רבי יהודה חולק על משנתנו וסובר - שכשם שהחלק של השיפוד של עץ הנמצא בתוך הטלה לא נשרף (= את הטלה היו תוחבים בשיפוד ותולים אותו בתוך התנור, והחלק של השיפוד שנמצא בתוך הטלה לא היה נשרף לפי שבשר הטלה מגן עליו), כך החלק של השיפוד ממתכת הנמצא בתוך הטלה לא מרתיח חממת החלק המגולה של השיפוד, ולכן מותר לצלותו בשיפוד של מתכת.

(המשך בדף הבא ↓)

אמרו לו חכמים - בשיפוד של מתכת אפילו החלק שבתוך הטלה חם מחמת החלק המגולה ואין זה "צלי אש", אבל בשיפוד של עץ רק החלק המגולה חם ולא החלק שבתוך הטלה.

תניא: רבי ישמעאל סובר כר"י הגלילי של משנתנו (= שנותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוך גוף הטלה), והיה קורא לקרבן הפסח 'תוך תוך', לפי שכאשר כרעיו ובני מעיו היו מתבשלים בתוך הטלה היה נשמע קול "תוך תוך" כקול סיר רותח.

רבי טרפון סובר כרבי עקיבא של משנתנו (= שנותן את כרעיו ואת בני מעיו מחוץ לטלה), והיה קורא לקרבן הפסח 'גדי מקולס' מלשון כובע נחושת (קולסא = כובע בארמית), שהוא סבר שתולים את כרעיו ואת בני מעיו למעלה בראשו, וזה היה נראה ככובע נחושת על ראש גיבור.

גדי מקולס: בזמן הזה שאין מקדש אסור לאכול גדי מקולס בליל פסח, לפי שנראה כאוכל קדשים בחוץ. 'גדי מקולס' נקרא כאשר צלה אותו כולו כאחד, אבל אם נחתך ממנו אבר או ששלק (= בישל) ממנו אבר ואח"כ צלה אותו כול כאחד אין זה נחשב ל'מקולס'.

הגמרא הבינה ש'שלק' הכוונה שהאבר נחתך ואח"כ נשלק. הגמרא מקשה: א"כ מה החידוש בנשלק? והרי אפילו אם נחתך ממנו אבר והוא צלה אותו ללא שליטה אין זה נחשב ל'מקולס', וא"כ בוודאי שאם הוא גם שלק אותו שאין זה 'מקולס'?

תירוץ: מדובר שהוא שלק אותו כשהוא מחובר לטלה, והחידוש הוא שאין זה נחשב ל'מקולס'.

 # מולייתא: אסור מן התורה לאכול דם, ולכן צריך למלוח את הבשר קודם בישולו, לפי שהמלח מוציא את הדם מהבשר. אבל אם הוא צולה את הבשר אין צריך למלוח אותו, לפי שהאש שואבת את הדם מהבשר.

מולייתא: בשר טלה שלא נמלח, שמילא בתוכו בשר אחר שגם לא נמלח, וצלה אותם יחד, מותר באכילה. (דין זה לא נאמר לעניין קרבן פסח אלא לעניין איסור אכילת דם). לפי ש'כבולעו כך פולטו', כלומר שלמרות שהטלה בולע את הדם מהבשר הממולא בתוכו, חום האש שואב ממנו את הדם והוא פולט אותו החוצה.

ראיה לדין 'כבולעו כך פולטו': שהרי לדעת ר"י הגלילי נותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוך גוף הטלה, ואין חוששים שדם הכרעיים והבני מעיים יבלע בבשר הטלה.

דחיה: שונה הדין בקרבן פסח, כיון שתולים את הטלה כשמקום השחיטה כלפי מטה, והדם יוצא דרך שם החוצה ואינו נבלע בבשר.

הלב קורעו ומוציא את דמו: הגמרא סוברת שהוא אמינא שמדובר בצלי, ומכך שבדיעבד קורעו לאחר בישולו יש ראיה שכבולעו כך פולטו, ולכן גם אם לא קרעו לפני הצליה מועיל לקורעו לאחר בישולו כי הדם שנבלע בלב נפלט בחזרה. הגמרא דוחה, ללב יש תכונה מיוחדת שאינו בולע את הדם בגלל שהוא חלק ואפילו בבישול (שלא שייך בזה כבולעו כך פולטו) מותר.

טפליה הוא בר גוזלא: רבין סבא הכין לרב מאפה של גוזל המצופה בבצק, מכאן ראיה לרבה שמולייתא מותרת! הגמרא דוחה שמדובר בבצק של סולת (=סמידא) שהוא מתפורר ויש מקום לדם לזוב החוצה.

טפלו ליה בר אווזא: ורבא לא הסכים לאוכלו, עד שראה שהמוהל של הבשר שזב בתוך הלחם צלול כזכוכית צלולה. מעשה זה מהוה סתירה למעשה הקודם. הגמרא דוחה שמדובר בבצק מקמח נקי שהוא קשה והדם לא יכול לזוב ממנו.

הגמרא מסכמת: בצק מקמח סולת (שיש בו מקום לדם לזוב) - אפילו אם המוהל שבתוכו אדום מותר כיון שאינו דם. בצק מקמח נקי (שאינו דם מקום לזוב) – רק אם המוהל צלול כזכוכית מותר. שאר קמחים – מוהל אדום אסור ומוהל צלול מותר.

פומא לתחת: לדעה האוסרת מולייתא גם אם הניחה כשפי העוף כלפי מטה אסור (משא"כ בפסח שבית השחיטה רחב ולכן מותר -תוס'). לדעה המתירה מולייתא אפילו כשפיה כלפי מעלה מותר, מכיון שהיא סוברת כבולעו כך פולטו.

אומצא =חתיכת בשר שנצרר הדם בתוכה / **ביעי** =ביצי זכר / **מזרקי** =ורידו בית השחיטה – נחלקו בהם רב אחא ורבינא: הגמרא נותנת הקדמה על מחלוקתם של רב אחא ורבינא בכל התורה, ואצלנו, ולאחר מכן מבארת את מחלוקתם:

לכולי עלמא, אם חתך אותם ומלח אותם - אפילו לבישול מותר (שהדם יצא במליחה). וכן אם צלה אותם בשיפוד - מותר (כי הדם יוצא בצליה. לגבי ורידים מדובר שצלה אותם כשבית השחיטה כלפי מטה שאז הדם זב). אבל אם צלה אותם על גחלים –

נחלקו בזה רב אחא ורבינא האם הגחלים מצמייתים את הדם לתוך המאכל ואסור, או שהם שואבים את הדם ומותר באכילה.

האי אומצא דאסמיק (חתיכת בשר שנצרך הדם בתוכה): אם חלטו את הבשר בחומץ בשביל להוציא את דמו (במקום מליחה) – אסור לשתות את החומץ. אבל אומצא שאינה אסמיק מותר לשתות את החומץ. רבינא אוסר גם במקרה זה לשתות בגלל שיש גידים של דם במים.

חלא דחליט ביה חדא זימנא: חומץ שחלטו בו בשר פעם אחת, שוב אין לחלוט בו פעם נוספת בגלל שתש כוחו ולא יוציא את הדם. אבל מותר לחלוט פעם ראשונה בחומץ חלש, כיון שיש כח בחמיצות שלו להוציא את הדם (אפילו שהיא חמיצות חלשה).